

# Stenrød barnehage



***Barnehageåret 2011/ 2012***

Hei.

Velkommen til et nytt barnehageår!

Igjen er det tid for at nye grupper skal møtes og bli kjent med hverandre. Vi har også noen få endringer i personalgruppa dette året, men de fleste av oss «gamle» er med videre.

Dette barnehageåret ønsker vi et fortsatt fokus på hovedområder som medvirkning, språkstimulering, motorikk og sosial kompetanse. Alt under vår visjon «Trygge-glade barn» og de ulikefagområdene i Rammeplanen.

Rammeplanen har kommet ut i en fornyet utgave i år. Det er gjort endring i rammeplanens formåls kapittel for å tydeliggjøre barnehagens samfunnsmandat. De viktigste føringene i rammeplanen som det helhetlige læringssynet videreføres.

Danning er et begrep som kommer inn i den nye rammeplanen i større grad enn tidligere. Danning defineres i rammeplanen som en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåte.

Vi i barnehagen forstår danning som noe som er mer enn en sosialiseringssprosess, da den også er kritisk og vurderende.

Andre dokumenter som er av betydning for barnehagen i disse dager er st. melding 41 (kvalitet i barnehagen) som diskuterer mange kvalitetsområder i dagens barnehage. Media har nok fokusert mye på området om språktesting av alle barn i barnehagen, en diskusjon som fortsatt går i de ulike fagmiljøene.

Av mer lokale planer kan vi nevne utvikling av plan for overgang mellom barnehage og skole. Undertegnede har i løpet av det siste året sittet i en arbeidsgruppe under kommunalsjef for undervisning og oppvekst i Halden. Vi har utviklet et verktøy som vil bli presentert for alle foreldrene med skolestartere, i forbindelse med foreldremøtet i september. Dette arbeidet har som mål å skape en så god som mulig overgang fra barnehage til skole.

August 2011, Tommy Larsen

## Rammeplan og lovverk.

Barnehagen arbeider etter lov om barnehager med forskrifter, disse sammen med FN`s barnekonvensjon som ble inkorporert i norsk lov i 2003, danner grunnlaget for innholdet i barnehagen.

BARNEHAGELOVEN regulerer bl.a. barnehagens formål (§1), innhold (§2) og barns rett til medvirkning (§3)

RAMMEPLANEN Kunnskapsdepartementet fastsatte 10. januar 2011 endringer i forskrift om rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Det nye formålet slår fast at barnehagen skal videreføre et helhetlig læringsyn der omsorg og lek, læring og danning skal være grunnlag for barns allsidige utvikling.

Disse sju fagområdene legger vi til grunn i alt vårt arbeide.

- ✓ Kommunikasjon, språk og tekst
- ✓ Kropp, bevegelse og helse
- ✓ Natur, miljø og teknikk
- ✓ Etikk, religion og filosofi
- ✓ Nærmiljø og samfunn
- ✓ Antall, rom og form.
- ✓ Kunst, kultur og kreativitet

I vår dokumentasjon vil du kunne følge med på hvordan vi nærmer oss disse hovedområdene på ulik måte gjennom hverdagen. Det vil bli lagt vekt på tverrfaglighet og et helhetlig læringsyn.

Vi har rammeplaner til utlån om det skulle være interessant å sette seg inn i det overordnede planverket for barnehagen.

## Språkstimulering

Språklige ferdigheter er nødvendig for å kunne delta i lek, og forstå samspill.

Tidlig og god språkstimulering er derfor en viktig del av innholdet i Stenrød barnehage.

Vi ønsker å bidra til at barna utvikler språklig bevissthet og begrepsforståelse ved å legge til rette for at barna aktivt bruker språket sammen med andre barn og de voksne.

I Stenrød barnehage gjør vi dette gjennom gode og varierte språkopplevelser som blant annet:

- Felles sang- og musikkamlinger
- Eventyrsamlinger der flanellograf og konkrete benyttes for å visualisere det talte ord
- Dikt, rim og regler
- Språkposer
- Voksne som rollemodeller
- Språksprell (Dette er et metodisk opplegg som er konstruert med tanke på øving av språklig/fonologisk bevissthet hos barn fra 4-6 år. Formålet er å stimulere barnas språklige, og spesielt fonologiske bevissthet, da dette er med på å gi barna en felles plattform der de stiller med like forutsetninger, og gjør dem bedre rustet til å ta fatt på veien mot skriftspråkets verden ved skolestart)

Læring skjer både gjennom tilrettelagte aktiviteter og i alle uformelle situasjoner i barnehagen hvor språket brukes ubevisst, som for eksempel på turer, i garderoben, i frilek ute og inne, ved matbordet, og i stellesituasjoner.



## Motorikk

Vi i Stenrød barnehage er opptatte av at barn får utfoldet seg og brukt kroppen sin i barnehagen. I disse tider er det mange barn som bruker mye tid på å sitte stille foran en tv eller en datamaskin. Vi ønsker å bidra til at barna fra de er helt små får et positivt og naturlig forhold til det å være i bevegelse. Barn øver motorikk fra de er født, og det er vår oppgave å sørge for at forholdene ligger til rette for at barna kan oppleve motoriske utfordringer som gir dem glede og mestring her og nå, og bedre forutsetninger for den fysiske helsen i oppveksten.

Hovedhuset på Stenrød barnehage har et fellesrom som vi bruker som gymsal. Hver avdeling har gymsalen en gang i uka. I gymsalen kan barna klatre i ribbeveggen, balansere, bruke rockeringer, kaste baller og turne på madrasser. Vi ser hvor stor glede dette gir barna, og hvordan barna blir motorisk flinkere for hver gang.

På småbarnsavdelingen vår har vi et rom med motorikkputer. Disse motorikkputene bygger vi hinderbaner og lignende med, og barna synes det er stor stas å leke her!

Vi i Stenrød barnehage er så heldige at vi har naturen som nabo, og vi er ofte på turer i nærområdet. På turene må barna overvinne ulendt terreng med røtter og steiner. Vi synes det er flott å kunne kombinere motorisk trening med opplevelser i naturen.



## Sosial kompetanse

Vi i Stenrød barnehage ser på sosial kompetanse som en av de viktigste egenskapene et menneske kan ha. Å få venner, og "få bli med", er noe av det viktigste i oppveksten. Det kreves sosiale ferdigheter for å delta i samspill, og det er nødvendig å delta for å utvikle sosiale ferdigheter som fungerer i samspill med jevnaldrende. Vi jobber kontinuerlig med å formidle til barnegruppa hvor avhengig vi er av hverandre og hvor viktig det er at vi tar hensyn til de omkring oss. Som et ledd i dette arbeidet benytter vi oss av opplegget "Steg for steg". Dette er et opplegg som har til hensikt å øke barns sosiale kompetanse gjennom å øve på ferdigheter i empati, problemløsning og mestring av sinne i sosiale sammenhenger. Den grunnleggende drivkraften i arbeidet er å bygge videre på det positive barna gjør i stedet for å fokusere på det negative.

Rammeplan for barnehagen peker på at sosial kompetanse ikke er medfødt og dermed ikke utvikles av seg selv. For å få en barnegruppe til å fungere kreves det målrettet og tålmodig arbeid fra de voksnes side. Sosiale ferdigheter læres gjennom observasjon, imitasjon og i samspill med andre, i hjemmet, i barnehagen, på skolen og i fritiden. Gjennom Steg for steg opplegget får vi konkrete leksjoner som vi kan bruke i barnegruppa. Til opplegget følger det også med plansjer som sammen med en personalveiledning utgjør en viktig del av leksjonene. Plansjene er delt inn i "vi trener empati", "vi trener mestring av sinne" og "vi trener problemløsning".

De tre store avdelingene; rød, grønn og blå benytter seg av Steg for steg-opplegget gjennom hele barnehageåret. Både i samlinger og gjennom løpende veiledning av barna i frileken. Vi bruker plansjene som følger med opplegget og barna tegner de ulike sinnsstemningene.

Steg for steg-serien har i hovedsak leksjoner for barn fra tre til seks år. Men det er også en del for barn fra ett til tre år, og det er denne delen vi bruker på Gul avdeling (småbarnsavdelingen). Hovedmålet for Steg for steg-opplegget på småbarnsavdelingen er å øke barnas evne til å se etter tegn, kjenne igjen og sette ord på forskjellige følelser og vise omsorg for hverandre. I arbeidet med dette fokuserer vi på de ulike følelsene; å være glad, lei seg, redd og sint. Vi ser på plansjer med ansikter som formidler de ulike følelsene og øver på å lage de forskjellige ansiktsuttrykkene selv. På den måten blir det lettere for barna å tolke andres ansiktsuttrykk og handle i forhold til det.

For å veilede de små barna i hvordan de kan gjøre andre glade og løse ulike konflikter der andre er redde, sinte eller lei seg benytter vi oss av rollespill. I begynnelsen er det vi voksne eller hånddukker som utgjør partene i rollespillet, men etter hvert deltar barna og til slutt er det de som spiller alle rollene. Vi ser at barna benytter seg av problemløsningen de har lært i rollespillet når de senere opplever konflikter i leken. Vi ser også hvor flinke barna blir til å gjøre de tingene de har lært at gjør andre glade, som å trøste eller gi noen bamsen sin. Steg for steg-opplegget har også forslag til sanger og andre aktiviteter som kan underbygge budskapet til hver sinnsstemning.

## Reggio Emilia Pedagogikken

I Stennød Barnehage er vi inspirert av Reggio Emilia pedagogikken. Reggio Emilia er en by i Nord-Italia. Psykologen og pedagogen Loris Malaguzzi er ildsjelen bak barnehagevirksomheten der. Han snakker om "Et barn av hundre språk". Rettesnoren i det pedagogiske arbeidet er formet som et dikt:

*Et barn har hundre språk  
men berøves nittini.  
Skolen og kulturen  
skiller hodet fra kroppen.  
De tvinger en til å tenke uten kroppen  
og handle uten hode.  
Leken og arbeidet  
virkeligheten og fantasien  
vitenskapen og fantasteriet  
det indre og det ytre  
gjøres til hverandres motsatser.  
(Malaguzzi, sitat fra Wallin 1981, s. 14)*

Vi har hentet inspirasjon i fra denne pedagogikken i forhold til:

- Barns medvirkning
- Observasjon
- Dokumentasjon
- Refleksjon
- Prosjekt- og temaarbeid



### **Barns medvirkning**

At barn skal være aktive og ha mulighet til å påvirke sin hverdag er viktig og har også blitt lovfestet i barnehageloven. Medvirkning betyr ikke at barn skal bestemme alt. Vi skal utvikle prosjekter og planlegge temaer ut ifra barnas utforskertrang. Da med utgangspunkt i ting som barna er opptatt av eller at vi som voksne vekker en impuls i forhold til temaer vi velger.

### **Observasjon**

Gjennom observasjon finner vi ut hvordan barna tenker og handler. Samtaler med barna er viktig. Her må vi være gode dialogpartnere. Observasjon legger igjen grunnlaget for planlegging av prosjekter og temaarbeide.

### **Dokumentasjon**

Gjennom dokumentasjon synliggjør vi barnas prosjekter, temaarbeider og hverdag. Du finner vår dokumentasjon som tidligere nevnt i gangene og inne på avdelingene, legg spesielt merke til sola som henger på hver avdeling her finner du aktuelle blink skudd fra vår dokumentasjon

### **Refleksjon**

funnet gjennom observasjoner av hva barna er opptatt/interessert i. Eller vi observerer barna for og på beste mulig måte å tilrettelegge i forhold til valg av innhold og aktiviteter i temaarbeider som vi voksne planlegger.

### **Prosjekt- og temarbeide**

Vi arbeider i prosjekt som har utgangspunkt i "spor" vi har funnet gjennom observasjon av hva barna er opptatt av / interessert i. Eller vi observerer barna for å best mulig tilrettelegge i forhold til valg av innhold og aktiviteter i temaarbeider som vi voksne planlegger. Måten vi vil tilnærme oss prosjekt og temarbeide på er inspirert av Reggio Emilia pedagogikken sin måte å tenke på at "Et barn har hundre språk". For oss vil det si at det er viktig å la barna bruke alle sansene. Vi opplever gjennom våre sanser: se, høre, føle, lukte, og alle sanser er like viktig for læring. Vi skaper refleksjon gjennom og undre oss sammen med barna. Vi ser på hva vi har gjort, og hva vi kan lære/ha lært av det vi har gjort. Refleksjon sammen med barna skjer bl.a. gjennom å se på dokumentasjon som er gjort. Gjennom refleksjonen rundt dokumentasjonen åpner det seg ofte også gyllne anledninger til filosofiske spørsmål.

## **Foreldresamarbeid**

Samarbeidet mellom foreldre/foresatte og barnehagen er grunnleggende for og oppnå gode vilkår for barnehagens formålsparagraf: "barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse med barnas hjem".

Dette ønsker vi å sikre gjennom:

### **Foreldreråd**

Det velges ut et foreldreråd fra alle foreldrene på det første foreldremøte på høsten.

### **Samarbeidsutvalg**

Ut i fra foreldrerådet velges det en representant til samarbeidsutvalget. Utvalget fremste oppgave er å skape et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for alle de parter som har ansvar for drift og innhold.

### **Foreldremøter**

Det settes opp et møte i september hvor hovedoppgavene er informasjon fra barnehagen samt valg av foreldreråd.

### **Daglig kontakt**

Her utveksles daglige og korte beskjeder slik at foreldre kan ha en følelse av hvordan dagen har vært, viktig del av denne informasjonen finner dere i avdelingens dokumentasjon.

### **Foreldresamtaler**

Det legges til rette for en foreldresamtale pr. barn pr. år fra barnehagen side, det er ingen ting i veien for å sette opp flere ved behov/ønske.

### **Brukerundersøkelser**

En gang pr. år sender vi ut en brukerundersøkelse for å få en følelse av hvordan vårt tilbud oppleves.

## Dokumentasjon

Vår måte å jobbe på er i stor grad inspirert av den italienske Reggiopedagogikken, i reggiopedagogikken er dokumentasjon en arbeidsmåte som gjennom bevisst observasjoner av handlinger, samspill, utsagn og gjenstander, skal synliggjøre tanker og teori som i sin tur skal bidra til et nytt syn på praksis.

Viten og synliggjøring av personalets arbeid og barnas virksomhet i barnehagen, er viktig som grunnlag for barnehagens utvikling.

Hvordan dokumenterer vi?

- Tavlen i yttergangen og
- Tv skjerm med bilder
- Sola vår
- Bilder/tekst knyttet opp mot prosjekter og temaarbeider. I forbindelse med et tema eller prosjekt dokumenteres det daglig, underveis i prosessen (prosessdokumentasjon) og når hele arbeidet er avsluttet (sluttdokumentasjon)

Hva betyr dokumentasjonen for barna, de ansatte og foreldrene?

Dokumentasjon er, for barna, en måte å kunne gjenkalle sine opplevelser med et tema/prosjektarbeid. Barna kan følge en prosess, huske tilbake til, og samtale om det de har erfart på veien. For de ansatte er dokumentasjon nyttig i sporingsarbeidet etter nye prosjekter/temaer. Det gir oss muligheten til å reflektere over vår rolle i forhold til arbeidet med barna, samt å kunne følge barnas utvikling og aktivitetsnivå. Barnehagens dokumentasjon gir dere foreldre/foresatte og andre som er i kontakt med oss, muligheten til et innblikk i hva barna faktisk opplever, lærer og gjør når de er i barnehagen.

## Barns medvirkning

”Gjennom låste planer nekter en barn alle uventede møter, alt som er paradoksalt, mangetydig, uregelmessig, foranderlig, risikofyllt, eventyrlig, improvisert, grenseoverskridende og fantastisk”

Hvordan forstår vi barns medvirkning?

For oss er barns medvirkning først og fremst to ting. Det handler om å la barn medvirke i forhold til større tema/prosjektarbeide og i det hverdagslige/spontane.

En måte å oppfatte barns rett til medvirkning er å si at hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet.

I praksis vil det si at vi arbeider på disse måtene:

- Tema/prosjektarbeide:
- Vi sporer/ observerer for å finne ut hva barn er opptatt av og interessert i.
- Vi samtaler med barn individuelt og i gruppe

Sporing/observasjon og samtaler leder til utarbeidelse av tverrfaglige prosjekter. Prosjektene utvikles underveis på bakgrunn av/i samarbeid med barnas ønsker, slik at de er delaktige i hele prosessen. Vi kan for eksempel bekrefte interesse etter observasjon av frilek. Vi voksne tar ansvar for at alle de 7 fagområdene blir arbeidet med i løpet av et prosjekt. Et prosjekts avslutning kan ha gitt grunnlag for starten av et nytt prosjekt.

- Barns medvirkning i det spontane/ her og nå situasjoner
- Fleksible planer, såkalt aktive planer
- Fysiske miljø
- Gir rom for det spontane, og ønsker barn kan ha der og da.

For eksempel ulike aktiviteter som baking, tur, tema i samling o.s.v.

Barns medvirkning må ikke forstås slik at barn alltid skal inn og bestemme. Det er snakk om et demokrati som også vi voksne deltar i. Samtidig har vi ansvar for å få frem hver enkelts stemme. Dette gjøres gjennom å skape rom for ønsker og behov, både fysisk og psykisk. Pedagogisk dokumentasjon er nyttig verktøy for oss i dette arbeidet, kanskje spesielt prosessdokumentasjonen.